

I

(Резолюции, препоръки и становища)

РЕЗОЛЮЦИИ

СЪВЕТ

Резолюция на Съвета относно обновената европейска програма за учене за възрастни

(2011/C 372/01)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,
КАТО ИМА ПРЕДВИД, ЧЕ:

Стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж отчита ученето и развиването на уменията през целия живот като ключови елементи в отговор на настоящата икономическа криза, на застаряването на населението и на една по-широка икономическа и социална стратегия на Европейския съюз.

Кризата подчерта съществената роля, която ученето за възрастни⁽¹⁾ може да играе за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“, като даде на възрастните — и по-специално на нискоквалифицираните и на по-възрастните работници — възможност да подобрят способността си да се адаптират към промените на пазара на труда и в обществото. Ученето за възрастни дава възможност за повишаване на уменията и придобиване на нови умения от страна на онези, които са засегнати от безработица, реструктуриране и промяна в професионалната ориентация, и значително спомага за социалното приобщаване, активното гражданско участие и личностното развитие.

И КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД:

1. Резолюцията на Европейския парламент от 16 януари 2008 г. относно ученето за възрастни: „Никога не е твърде късно за учене“, която настойчиво приканва държавите-членки да насърчават придобиването на знания и да развиват култура на учене през целия живот, по-конкретно като на принципа на равенството между половете се провеждат политики, предназначени да направят образованието за възрастни по-привлекателно, по-достъпно и по-ефективно.
2. Заклученията на Съвета от май 2008 г.⁽²⁾ относно ученето за възрастни, които установиха за пръв път набор от общи приоритети, по които да се предприемат действия в сектора на ученето за възрастни, проправиха пътя към засилено европейско сътрудничество между различните заинтересовани страни и предложиха поредица от конкретни мерки за

(¹) За целите на настоящия текст понятието „учене за възрастни“ обхваща пълния спектър от дейности, свързани с формалното, неформалното и самостоятелното учене — както общообразователни, така и професионални — в които участват възрастни, след като напуснат системата на първоначалното образование и обучение.

(²) ОВ С 140, 6.6.2008 г., стр. 10.

периода 2008—2010 г. (наричани по-нататък „план за действие“), с цел увеличаване на участието в ученето за възрастни и повишаване на качеството на това учене.

3. Резолюцията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки, заседаващи в рамките на Съвета, от 21 ноември 2008 г. — „По-успешно включване на професионалното ориентиране в стратегиите за учене през целия живот“, в която се изтъква значението на професионалното ориентиране като постоянен процес, който позволява на гражданите, във всяка възраст и през целия си живот, да оценяват своите умения, компетентности и интереси, да вземат решения, свързани с образованието, обучението и заетостта, както и да направляват личното си развитие по отношение на образованието и обучението, на работното място или в други сфери.
4. Заклученията на Съвета от 12 май 2009 г.⁽³⁾, които установиха стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020 г.“) в пълно съответствие със стратегията „Европа 2020“ и чиито четири цели — свързани с ученето през целия живот и мобилността, качеството и ефективността, равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие, а също така с творчеството и иновациите — са еднакво важни за ученето за възрастни.
5. Съвместния доклад на Съвета и на Комисията за 2010 г. относно напредъка по изпълнението на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“⁽⁴⁾, в който беше подчертано, че при ученето за възрастни е важно също предоставяното обучение да обхваща пълния набор ключови компетентности, и беше отбелязано, че да се осигури възможност всички учещи, включително участващите в програми за учене за възрастни, да се ползват от предимствата на иновативните методи, представлява съществено предизвикателство.
6. Водещите инициативи на стратегията „Европа 2020“:
— „Програма за нови умения и работни места“, в която държавите-членки се призовават да осигурят възможност на хората да придобиват умения, необходими за по-нататъшно учене и за пазара на труда чрез общообразователна дейност, професионално обучение и висше образование, както и посредством ученето за възрастни;

(³) ОВ С 119, 28.5.2009 г., стр. 2.

(⁴) ОВ С 117, 6.5.2010 г., стр. 1.

- „Европейска платформа срещу бедността“, в която се предлага да се развива иновативно образование за общностите в неравнопоставено положение, за да се даде възможност на хората, живеещи в условия на бедност и социално изключване, да живеят достойно и да вземат активно участие в обществения живот;
 - „Съюз за иновации“, в която насърчават високите постижения в образованието и развитието на умения, за да се осигури в бъдеще растеж, изграден на основата на иновациите в продуктите, услугите и бизнес моделите, в рамките на Европа, която е изправена пред предизвикателства като застаряване на населението и силен натиск върху конкурентоспособността.
7. Заключение на Съвета от 11 май 2010 г. относно социалното измерение на образованието и обучението ⁽¹⁾, в които се отбелязва, че разширяването на достъпа до образование за възрастни може да създаде нови възможности за активно приобщаване и засилено социално участие.
8. Решението на Съвета от 21 октомври 2010 г. относно насоките за политиките за заетост на държавите-членки ⁽²⁾, с което се цели насърчаването на ефективни стимули за учене през целия живот както за заетите, така и за незаетите лица, „като по този начин на всеки пълнолетен се осигурява възможност да се преквалифицира или да повиши с една степен своята квалификация“.
9. Заключение на Съвета от 18—19 ноември 2010 г. относно засилването на европейското сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение (ПОО) ⁽³⁾, които активно насърчават по-широко индивидуално участие в продължавашо ПОО, по-големи инвестиции в развитието на човешките ресурси, обучение в рамките на дружеството и учене в процеса на работа, и по-тясно сътрудничество между институциите за обучение и работодателите, по-специално за обучението на нискоквалифицирани работници.

ПРИВЕТСТВА ФАКТА, ЧЕ:

Във всички приоритетни области на плана за действие за периода 2008—2010 г. е започнала работа, макар и с различна скорост във всяка отделна страна:

- Реформите в областта на ученето за възрастни са все по-тясно свързани с постиженията в областта на образованието и обучението като цяло, особено с развитието на националните квалификационни рамки и на стратегиите за учене през целия живот.
- Осигуряването на качество беше поставено като важен въпрос в областта на ученето за възрастни и се отбелязва сериозен напредък в разработването на професионалния профил и обучението на професионалистите в областта на ученето за възрастни, акредитацията на предоставящите възможности за учене за възрастни и подобреното професионално ориентиране на възрастни.
- Повишаването на информираността и възможностите за учене все по-често са насочени към най-нисккоквалифицираните хора, чрез което им се предоставят по-добри възможности за интегриране в професионалната област и в обществото.

- Неформалното и самостоятелното учене, които представляват голяма част от ученето за възрастни, все по-често се признават и валидират, но възможностите за валидиране все още се използват прекалено рядко.
- Започна процес на подобряване на мониторинга в сектора на ученето за възрастни.

ВЪПРЕКИ ТОВА ПРИЗНАВА, ЧЕ:

За да се преодолеят краткосрочните и дългосрочните последици от икономическата криза, е необходимо възрастните редовно да повишават личностните и професионалните си умения и компетентности. Предвид настоящата нестабилност на пазара на труда и необходимостта да се намали рискът от социално изключване, това е особено важно за хората с ниска квалификация. Всички възрастни обаче — в това число висококвалифицираните — могат да се възползват значително от възможностите за учене през целия живот.

Въпреки това е налице все по-широк консенсус, че ученето за възрастни понастоящем е най-слабото звено в развитието на националните системи за учене през целия живот. Участието в ученето за възрастни продължава да намалява, като при населението на възраст от 25 до 64 години то е спаднало от 9,8 % за 2005 г. на едва 9,1 % за 2010 г., което превръща целта на „Образование и обучение 2020 г.“ за увеличаване на участието на 15 % до 2020 г. в още по-голямо предизвикателство. Следователно е необходимо да се отдели съответното внимание на пречки като ниската мотивация и липсата на предоставящи грижи структури, които да подпомагат жените и мъжете да съчетават семейните и професионалните си задължения с учене.

Както и в други сектори, ученето за възрастни следва да възприеме промяната към политика, основана на резултатите от ученето, в която автономният учещ заема централно място, независимо от това къде се учи — на работа, вкъщи, в местната общност, в рамките на доброволни дейности или пък в институции за образование и обучение — и да разработи съответния многоаспектен модел на управление, необходим за тази цел.

За да се изгради сектор за учене за възрастни, способен да подпомогне осъществяването на стратегията „Европа 2020“, остава да се направи още много по отношение на ефективното и ефикасно финансиране; по отношение на предоставянето на възможности за втори шанс и придобиването на основни умения като езикова и математическа грамотност, но също и дигитални умения; по отношение на целевия учебен процес за мигранти, преждевременно напуснали училище и младежи, които не работят и не са обхванати от системите за образование и обучение, както и за хора с увреждания и по-възрастни хора; и по отношение на сътрудничеството с работодателите, социалните партньори и гражданското общество.

Изпълнението на плана за действие също така изведе на преден план трудностите във връзка с адекватния мониторинг на сектора за учене за възрастни, които се дължат на липсата на достатъчно статистически данни и на оценяване на мерките на политиката. Разработването на политики на базата на емпирични данни в областта на ученето за възрастни изисква всеобхватни и съпоставими данни за всички ключови аспекти на ученето за възрастни, ефективни системи за мониторинг и сътрудничество между различните ведомства, както и висококачествена научно-изследователска дейност.

⁽¹⁾ ОВ С 135, 26.5.2010 г., стр. 2.

⁽²⁾ ОВ L 308, 24.11.2010 г., стр. 46.

⁽³⁾ ОВ С 324, 1.12.2010 г., стр. 5.

СЧИТА, ЧЕ:

Ученето през целия живот обхваща ученето от предучилищна възраст до възрастта след пенсиониране⁽¹⁾. Ученето за възрастни е жизненоважен елемент от процеса на учене през целия живот, обхващащ пълния спектър от дейности, свързани с формалното, неформалното и самостоятелното учене — както общообразователни, така и професионални — в които участват възрастни след края на първоначалното си образование и обучение.

За да се извлече полза от постигнатото в хода на плана за действие 2008—2010 г., като същевременно се допълват съществуващите политически инициативи в областта на училищното образование, висшето образование (процесът от Болоня) и професионалното образование и обучение (процесът от Копенхаген), е необходима обновена европейска програма за учене за възрастни, предназначена да даде на всеки възрастен човек възможност да развива и подобрява уменията и компетентностите си през целия си живот.

Ученето за възрастни може значително да спомогне за постигане на целите на стратегия „Европа 2020“ за ограничаване на преждевременното напускане на системата за образование и обучение до по-малко от 10 процента. Специално внимание следва да бъде отделено съответно на по-доброто предоставяне на възможности за многобройните нискоквалифицирани европейци, към които е насочена стратегията „Европа 2020“, започвайки от езиковата и математическата грамотност и мерките за предоставяне на втори шанс, като предварителна стъпка към повишаването на професионалните умения и подготовеността за живота въобще. Придобиването на основни умения като основа за развиване на ключови компетентности за учене през целия живот⁽²⁾, справянето с проблема с преждевременното напускане на училище⁽³⁾, и с образованието и социалното приобщаване на мигрантите, ромите и други групи в неравностойно положение, изисква съгласувани действия както в училище, така и в сектора на образованието за възрастни.

Същевременно следва да се признае, че ученето за възрастни може да има значителен принос за икономическото развитие — чрез увеличаване на производителността, конкурентоспособността, творчеството, иновациите и предприемачеството — и да му се осигури нужната подкрепа.

Във връзка с това е необходимо значително да се ускори работата за постигане на определената в стратегия „Европа 2020“ цел — най-малко 40 % от младите хора да имат завършено висше или равностойно на висше образование. Посрещането на това предизвикателство ще допринесе за развитието на конкурентоспособна икономика, основана на знания и иновации, която пълноценно използва ресурсите си и човешкия си капитал.

СЛЕДОВАТЕЛНО НАСТОЯВА ЗА:

Приемане на обновената програма за учене за възрастни, която да продължи, допълни и консолидира работата в областта на ученето за възрастни в съответствие с четирите стратегически цели, определени от Съвета в стратегическата рамка „Образование и обучение 2020 г.“. Макар и първоначално съсредоточена върху периода 2012—2014 г. (вж. приложението), програмата би следвало да се разглежда в контекста на една по-дългосрочна

визия за ученето за възрастни, при която — в рамките на периода до 2020 г. — ще бъдат положени усилия за популяризиране на сектора като цяло и по-конкретно за:

- i) подобряване на достъпа на възрастните, независимо от техния пол и от личните и семейните им обстоятелства, до висококачествени възможности за учене във всеки период от живота им, с оглед да се стимулира личностното и професионалното развитие, овластяването, приспособимостта, пригодността за заетост и активното участие в обществения живот;
- ii) разработване на нов подход към образованието и обучението за възрастни, в който ключови елементи са резултатите от ученето и отговорността и самостоятелността на учещия;
- iii) насърчаване на повишена осведоменост сред възрастните, че ученето е дейност, която продължава през целия живот на човека и следва се извършва на редовни интервали, особено в периоди на безработица или промяна на професионалната ориентация;
- iv) насърчаване на разработването на ефективни системи за професионално ориентиране през целия живот, както и на интегрирани системи за валидиране на резултатите от неформалното и самостоятелното учене;
- v) осигуряване на всеобхватно предлагане на висококачествено формално и неформално образование и обучение за възрастни, което да води до придобиване на ключови компетентности или до квалификации на всички нива в Европейската квалификационна рамка (ЕКР), които се подкрепят от гражданското общество и социалните партньори, както и от местните органи;
- vi) осигуряване на гъвкави механизми, приспособени към различните потребности от обучение на възрастните, включително обучение в рамките на дружеството и учене в процеса на работа;
- vii) насърчаване на повишена осведоменост сред работодателите за ползата от ученето за възрастни при стимулиране на производителността, конкурентоспособността, творчеството, иновациите и предприемачеството, както и за важната му роля за техните служители, изразяваща се в повишаване на пригодността им за заетост и мобилността им на пазара на труда;
- viii) насърчаване на институциите за висше образование да обхванат по-нетрадиционни групи учещи, например възрастни учещи, като средство за изразяване на социална отговорност и по-голяма откритост към широката общественост, а също и като отговор на демографските предизвикателства и на потребностите на застаряващото население;
- ix) утвърждаване на ролята на социалните партньори и гражданското общество в определянето на потребностите от обучение и в развитието на възможностите за учене за възрастни, както и оптимизиране на участието на централните, регионалните и местните органи;
- x) утвърждаване на балансирано разпределение на ресурсите за образование и обучение през целия жизнен цикъл, основано на споделени отговорности и силна обществена ангажираност, по-специално във връзка с възможностите за втори шанс и развитието на основни умения;

⁽¹⁾ Резолюция на Съвета от 27 юни 2002 г. относно обучението през целия живот (ОВ С 163, 9.7.2002 г., стр. 1).

⁽²⁾ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10.

⁽³⁾ Както се изтъква в препоръката на Съвета от юни 2011 г. (ОВ С 191, 1.7.2011 г., стр. 1).

- xi) включване на социалните партньори и повишаване на осведомеността им относно ползите, включително и за самите тях, от ученето на работното място, в това число и от предоставянето на основни умения;
- xii) осигуряване на добре развита система за предоставяне на обучение за най-възрастните, което да ги стимулира за активен и автономен живот и остаряване в добро здраве и да води до оползотворяване на техните знания и опит и на социалния им и културен капитал в полза на обществото като цяло;
- xiii) поемане на твърд ангажимент за утвърждаване на ученето за възрастни като средство за развиване на солидарност между различните възрастови групи (напр. посредством „договор между поколенията“) и между културите и хората от всички съсловия.

СЪОТВЕТНО ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ:

1. Да съсредоточат усилията си за периода 2012—2014 г. върху приоритетните области, изброени в приложението, допринасяйки по този начин за изпълнението на четирите приоритета на стратегическата рамка „Образование и обучение 2020 г.“ в съответствие с националните условия и законодателство.
2. Да осигурят ефективни връзки със съответните министерства и заинтересовани страни, социалните партньори, фирмите, съответните неправителствени организации и организации на гражданското общество, с цел по-добра съгласуваност на политиките в областта на ученето за възрастни с политиките в по-широката социално-икономическа област.
3. Активно да си сътрудничат на равнище ЕС с оглед да се подкрепят успешното изпълнение на посочените по-горе приоритетни области, по-специално чрез:
 - i) пълноценно използване на одобрените на равнище ЕС средства за учене през целия живот за насърчаване на участието на възрастните в ученето;
 - ii) използване на възможностите, предоставени от програмата „Учене през целия живот“ — по-конкретно „Грюндвиг“ и „Леонардо да Винчи“ — и следващата програма в тази област за периода след 2014 г., както и на структурните фондове и други инструменти, когато е уместно, с оглед на съвместното финансиране на инициативи за подкрепа;
 - iii) използване на отворения метод на координация, с подкрепата на Комисията и чрез съответните европейски мрежи, за насърчаване на взаимното учене и обмена на добри практики и опит, свързани с ученето за възрастни;
 - iv) определяне на национален координатор с цел улесняване на сътрудничеството с другите държави-членки и Комисията при изпълнението на програмата за учене за възрастни.

И ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

Да работи заедно с държавите-членки и да ги подкрепя при разработването и изпълнението на обновената европейска

програма за учене за възрастни, очертана по-горе, и по-специално в работата по приоритетите за периода 2012—2014 г., изброени в приложението, по-конкретно чрез:

- i) осигуряване на взаимно допълване и съгласуваност между политическите инициативи, предприети в съответствие с настоящата резолюция, и инициативите, разработени в контекста на други, свързани с това процеси на политиката, по линия на стратегическата рамка „Образование и обучение 2020 г.“, процеса от Копенхаген, процеса от Болоня, програмата на ЕС за модернизация на висшето образование, както и инициативи, които са свързани например с грамотността и преждевременното напускане на училище и изискват съгласуван подход, включващ училищното образование и ученето за възрастни, и които насърчават развитието на измерението на ученето за възрастни в рамките на всеки от тези процеси;
- ii) установяване на постоянна тясна връзка с националните координатори, определени от държавите-членки и другите участващи държави;
- iii) предоставяне на възможност на държавите-членки и на организациите, подпомагащи ученето за възрастни, да обменят информация относно своите политики и практики и относно оценката си за тях, чрез организирането на партньорски учебни дейности и прегледи, конференции, семинари и други подходящи инструменти, и — в рамките на наличните ресурси — подобряване на събирането на данни, свързани с ученето за възрастни, като част от актуализираната съгласувана рамка от показатели и модели за сравнение, планирани за 2013 г.;
- iv) укрепване на базата от познания за ученето за възрастни в Европа чрез възлагане на проучвания и увеличаване на капацитета на съществуващите научноизследователски структури, подходящи за анализиране на въпросите, свързани с ученето за възрастни, включително сътрудничество с „Евридика“, Европейския център за развитие на професионалното обучение (Cedefop) и други подходящи институции, и пълноценно използване на техния научноизследователски капацитет и предоставената от тях информация;
- v) продължаване и засилване на сътрудничеството със съответните международни организации като ОИСР (по-специално чрез използване на резултатите от Програмата за международна оценка на уменията на възрастните — PIAAC), ООН (по-специално ЮНЕСКО) и Съвета на Европа, както и други свързани с това регионални и международни инициативи, като Центъра за учене през целия живот „Азия—Европа“ (ASEM);
- vi) използване на наличните на европейско равнище средства за подкрепа на изпълнението на настоящата програма за учене за възрастни;
- vii) докладване за изпълнението на програмата като част от съвместния доклад за напредъка по „Образование и обучение 2020 г.“.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ЕВРОПЕЙСКА ПРОГРАМА ЗА УЧЕНЕ ЗА ВЪЗРАСТНИ

Приоритетни области за периода 2012—2014 г.

Предвид специфичните условия в различните държави-членки и в съответствие с националните приоритети държавите-членки се приканват да насочат усилията си, при възможност с подкрепата на Комисията, към онези от изброените по-долу области, които най-добре отговарят на техните национални потребности.

1. Превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност

За да се увеличи и разшири обхватът на участието на възрастни в ученето през целия живот, в отговор на установената от ЕС цел за 15 % участие в ученето за възрастни, както и за да се спомогне за увеличаването до 40 % на младите хора с висше или равностойно на него образование, държавите-членки се приканват да се съсредоточат върху:

- Стимулиране на търсенето и разработване на всеобхватни и леснодостъпни системи за осведомяване и ориентиране, допълнени от ефективни информационни стратегии, насочени към повишаването на осведомеността и мотивацията сред потенциалните учещи, като се обръща специално внимание на групите в неравностойно положение, преждевременно напусналите училище и младежите, които не работят и не са обхванати от системите за образование и обучение, нискоквалифицираните възрастни, особено тези с недостатъчна грамотност, и последвани от възможности за втори шанс, които водят до нива, признати от европейската квалификационна рамка.
- Насърчаване на участието на работодателите в процеса на учене на работното място, с цел да се развият както специализираните работни умения, така и по-широки умения, в т.ч. и чрез по-гъвкав работен график.
- Насърчаване на гъвкави пътеки за учене за възрастни, включително чрез по-широк достъп до висше образование за хората, необхванати от традиционните системи за квалификационно развитие, и чрез разнообразяване на спектъра от възможности за учене за възрастни, които се предлагат от институциите за висше образование.
- Изграждане на напълно функциониращи системи за валидиране на неформалното и самостоятелното учене и насърчаване на използването им от възрастни от всички възрастови групи и с всякакви квалификационни нива, както и от предприятия и други организации.

2. Подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението

За да се изгради силен сектор на учене за възрастни, държавите-членки се приканват да се съсредоточат върху:

- Разработване на системи за осигуряване на качеството, например посредством системи за акредитиране, за предоставящите възможности за учене за възрастни, като се вземат предвид вече съществуващите в други сектори рамки/стандарты за качество.
- Повишаване на качеството на персонала в сектора на образованието за възрастни, например чрез определяне на профили на компетентност, създаване на ефективни системи за първоначално обучение и професионално развитие и улесняване на мобилността на учители, обучаващи и друг персонал от сектора на образованието за възрастни.
- Осигуряване на ефективна и прозрачна система за финансиране в сектора на ученето за възрастни, основана на споделена отговорност и с висока степен на обществена ангажираност към сектора, и подпомагане на неплатежоспособните, балансирано разпределение на средствата в процеса на учене през целия живот, подходящ финансов принос от всички заинтересовани страни и проучване на иновативни средства за по-ефективно и ефикасно финансиране.
- Разработване на механизми, които да гарантират, че предоставянето на образование отразява по-успешно нуждите на пазара на труда и че то предлага възможности за придобиване на квалификации и развиване на нови умения, които увеличават способността на хората да се адаптират към новите изисквания на променящата се среда.
- Засилване на сътрудничеството и партньорството между всички заинтересовани страни, свързани с ученето за възрастни, и по-специално публичните власти, предоставящите възможности за учене за възрастни, социалните партньори и организациите на гражданското общество, особено на регионално и местно равнище в контекста на развитие на „учебни региони“ и местни учебни центрове.

3. Насърчаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие посредством ученето за възрастни

С оглед на развитието на капацитета на сектора на учене за възрастни за насърчаване на социалното сближаване и за предоставяне на втори шанс на хората, които се нуждаят от него за учене и за по-добър живот, както и за да способстват за ограничаване в рамките на 10 % на дела на напусналите преждевременно системите за образование и обучение, държавите-членки се приканват да се съсредоточат върху:

- Подобряване на езиковата и математическата грамотност при възрастните, развиване на дигиталната грамотност и предоставяне на възможности за възрастните да развият основните умения и форми на грамотност, необходими за активното участие в съвременното общество (например икономическа и финансова грамотност, гражданско, културно, политическо и екологично съзнание, познания относно здравословния начин на живот, потребителска и медийна осведоменост).

- Увеличаване на предлагането и насърчаване на индивидуалното участие в областта на ученето за възрастни като средство за засилване на социалното приобщаване и активното участие в общностния и обществения живот, както и подобряване на достъпа до учене за възрастни на мигрантите, ромите и други групи в неравностойно положение, както и предоставяне на възможности за учене на бежанците и търсещите убежище лица, включително обучение по езика на приемашата държава, когато е уместно.
- Подобряване на възможностите за учене за по-възрастните в контекста на активен живот на възрастните хора, включително чрез доброволен труд и насърчаване на иновативни форми за учене между поколенията и инициативи за използване на знанията, уменията и компетентностите на по-възрастните хора в полза на обществото като цяло.
- Удовлетворяване на учебните потребности на хората с увреждания и лицата в специфични ситуации на изключване от учене, например пребиваващите в болници, домове и затвори, и предоставяне на подходяща ориентационна подкрепа за тях.

4. Засилване на творческия дух и новаторството у възрастните и в учебната им среда

С оглед на развитието на нови педагогически похвати и творческа учебна среда за възрастните, както и за да се насърчи ученето за възрастни като средство за засилване на творческите и новаторските способности на гражданите, държавите-членки се приканват да се съсредоточат върху:

- Насърчаване на придобиването на общоприложими ключови компетентности, например придобиване на умения за учене, инициативност и предприемчивост, културна осведоменост и умения за изразяване, по-специално чрез прилагането на европейската рамка за ключови компетентности в сектора на ученето за възрастни.
- Засилване на ролята на културните организации (като музеи, библиотеки и пр.), гражданското общество, спортните организации и други органи като творчески и иновативни места за неформално и самостоятелно учене за възрастни.
- По-добро използване на информационните и комуникационните технологии в контекста на ученето за възрастни, като средство за разширяване на достъпа и подобряване на качеството на предоставянето, например чрез използване на нови възможности за дистанционно обучение и създаване на инструменти и платформи за електронно обучение, с цел да се обхванат нови целеви групи, по-специално такива със специфични потребности или живеещи в отдалечени места.

В подкрепа на посочените по-горе приоритетни области в съответствие с четирите стратегически цели на рамката „Образование и обучение 2020 г.“ държавите-членки се приканват освен това да способстват за подобряване на събирането, съпоставимостта и анализа на информацията и данните, свързани с ученето за възрастни, на европейско, национално, регионално и местно равнище:

5. Подобряване на базата знания, свързани с ученето за възрастни, и на мониторинга в този сектор

Държавите-членки се приканват да се съсредоточат върху:

- Активно участие в и прилагане на ключовите послания, които произтичат от големи международни изследвания и проучвания като проучването на образованието за възрастни, проучването на продължаващото професионално обучение и Програмата за международна оценка на уменията на възрастните.
- Усилване на работата за събиране на достатъчно количество базисни данни, например за участието, доставчиците, финансирането, резултатите и по-широката полза от ученето за възрастните и за обществото като цяло, както и разширяване на обхвата на данните, така че да се включи възрастовата група над 64 години в контекста на удължаването на трудовия живот.
- Укрепване на мониторинга и оценката на въздействието в областта на развитието и постиженията в сектора на ученето за възрастни на европейско, национално, регионално и местно равнище, като при възможност се оползотворяват по-добре съществуващите инструменти.
- Активизиране на научните изследвания и задълбочените анализи на въпроси, свързани с ученето за възрастни, като спектърът на научните изследвания се разшири, така че да обхванат нови области и да насърчи извършването на интердисциплинарен и прогнозен анализ в по-голяма степен.
- Докладване по политиките в сектора на ученето за възрастни като част от съвместния доклад за напредъка по програма „Образование и обучение 2020 г.“.